

Forskning om barn og barndom i Norden

Fagfellevurdert artikkel | Vol. 42, No. 1, 2024, s. 103–119

Foreldreskap i transformasjon – forventninger til foreldre i vurderinger av samvær

Hilde Anette Aamodt

OsloMet – storbyuniversitetet, Norge

E-post: haamo@oslomet.no**Marianne Buen Sommerfeldt**

OsloMet – storbyuniversitetet, Norge

E-post: marias@oslomet.no

Sammendrag

I denne artikkelen er søkelyset rettet mot hvordan foreldres foreldreskap transformeres når de ikke lenger har daglig omsorg for barnet.¹ Hvilket foreldreskap foreldrene blir tilbudt, avhenger av hvilke forventninger barnevernets ansatte har til samværsforeldre. Blant annet kan foreldre oppleve å bli stilt forventninger til som om de har daglig omsorg for barnet. Dermed blir samværet vurdert og besluttet uten å ta hensyn til at foreldreskapet er endret. Foreldre blir imidlertid også tilbudt et foreldreskap hvor de anses betydningsfulle og viktige i barnets liv. Avslutningsvis tematiseres barnets behov for å være en aktiv bidragsyter i relasjonen til sine foreldre. Artikkelen er forankret i Niklas Luhmanns systemteori.

Nøkkelord: *samværsforeldre, fosterbarn, barnevern, Luhmann*

Summary

Parenthood in Transformation – Expectations of Parents in Assessments of Contact

This article addresses how parenthood is transformed when parents no longer have daily care for their child. The parenthood the parents are offered depends on the child welfare service

1 Artikkelen er et resultat av et forskningsprosjekt som studerer hvordan ansatte beslutter samvær mellom foreldre og barn under offentlig omsorg (Aamodt & Sommerfeldt, 2022).

employees' expectations of the parents. For example, parents may experience expectations as if they still provided daily care for the child. Thus, the parent-child contact is assessed and decided without considering that the parenting role has changed. However, parents are also offered a parenthood where they are considered significant and important in the child's life. Finally, the child's need to be an active contributor in the relationship with his or her parents is discussed. The article is based on Niklas Luhmann's systems theory.

Keywords: *visitation parents, foster child, child welfare, Luhmann*

Innledning

Et grunnleggende premiss som følger av Den europeiske menneskerettighetsdomstolens praksis, er at en omsorgsovertakelse er midlertidig, med den følge at staten har en forpliktelse til å legge til rette for at barnet kan gjenforenes med foreldrene. Samvær med foreldre er et virkemiddel for å oppnå dette målet og en rettighet for barn og foreldre under offentlig omsorg (Barnekonvensjonen, 1989/1991, art 9(3); Barnevernsloven, 2021, § 4-19). Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) i Strasbourg har de siste årene besluttet å ta inn 43 norske barnevernssaker til behandling. Dom er felt i 37 av sakene, og Norge har blitt domfelt i 23 av dem. Et tilbakevendende tema i dommene er at EMD mener det gis for lite samvær etter omsorgsovertakelser, og at det ikke blir tilstrekkelig lagt til rette for en mulig gjenforening med foreldrene (Norges institusjon for menneskerettigheter, 2023; Aamodt & Sommerfeldt, 2022). Når barneverntjenesten beslutter å fremme sak om omsorgsovertakelse, må det også fremmes forslag til samværsomfang i saksfremlegget til barnevern- og helsenemnd. Samværsomfanget må dessuten behandles på nytt om foreldrene fremmer anke på omsorgsovertakelsen. I saker hvor barnevernet allerede har overtatt omsorgen og samværet er fastsatt av tidligere nemnd, vil barneverntjenesten måtte ta en fornyet stilling til samværet. Enten fordi foreldre fremmer ønske om mer samvær, eller fordi barneverntjenesten har fått opplysninger som gjør at samværet bør endres (Aamodt & Sommerfeldt, 2022). Avgjørelser knyttet til samvær og kontakt mellom barn under omsorg og deres foreldre og eventuelle søsken, har dermed avgjørende konsekvenser for barna og deres familie (Lyer et al., 2020; Scott et al., 2005), og er også et virkemiddel for å oppnå målet om en eventuell gjenforening med sine foreldre (Barnevernsloven, 2021, § 7-6).

Samvær mellom barn under offentlig omsorg og foreldre er av avgjørende betydning for å kunne støtte, opprettholde og utvikle relasjonen mellom dem (Ciftci et al., 2021). For eksempel viser flere studier hvordan barn som er under offentlig omsorg har savn etter en sterkere tilknytning til familie, slekt og fellesskap (Biehal, 2014; Cashmore & Paxman, 2006; Cashmore & Taylor, 2017; Cornbluth, 2007; Sen & Broadhurst, 2011; Aamodt & Mossige, 2014, 2018). En nylig kunnskapsoversikt over barns oppfatninger av samvær, viser at mange barn ønsker mer kontakt med sine foreldre (Huseby-Lie, 2023). Samvær er dessuten ment å oppfylle barns rett til å opprettholde familieforhold og kulturell identitet selv om de ikke lenger kan bo hos sine foreldre (Barnekonvensjonen, 1989/1991, art. 9.3, 30).

I studier knyttet til samværsbeslutninger blir det særlig fremhevet at det må gjøres individuelle vurderinger (Alvik, 2021; Atwool, 2013; Boyle, 2017; Hashim, 2009; Sosialstyrelsen, 2020; Stang & Baugerud, 2018; Stang et al., 2023; Taplin, 2005), og at disse må justeres i tråd med barnets utvikling og behov (Bullen et al., 2015; Mapp, 2002; Sen & Broadhurst, 2011). Det er også utforsket hvordan ansatte i barneverntjenesten kommer frem til beslutninger om samvær. Blant annet blir vurderingen om det er en oppvekstplassering eller en midlertidig plassering styrende for samværsomfanget som skal besluttes. Hvordan barnet har opplevd gjennomførte samvær og hva barnevernet vurderer som det beste for barnets utvikling, er også momenter som tillegges stor vekt i beslutninger om fremtidig samvær (Aamodt & Sommerfeldt, 2022).

Denne artikkelen er et resultat av et forskningsprosjekt som studerer hvordan ansatte beslutter samvær mellom foreldre og barn under offentlig omsorg (Aamodt & Sommerfeldt, 2022). Foreldreskap blir analysert frem som et sett av forventninger barnevernets ansatte har til foreldre som skal ha samvær med sine barn. Ved å analysere lydopptak gjennomført i 2020 og 2021 av drøftinger om beslutninger av samvær, har vi undersøkt hvilke forventninger som stilles til samværsforeldre og dermed hvilke konstruksjoner av foreldreskap som trer frem. Når foreldre blir fratatt omsorgen for sine barn skjer det en *transformasjon* av foreldreskapet. Fra å ha daglig omsorg skal foreldrene nå være samværsforeldre. Et viktig spørsmål blir da hva det innebærer for barnevernets forventninger at foreldre er blitt samværsforeldre og ikke lenger har daglig omsorg for barnet. Problemstillingen som utforskes i denne artikkelen, er: *Hvilket foreldreskap blir foreldre med barn under offentlig omsorg tilbudt i barnevernets drøftinger om samvær?*

Det finnes en rekke studier som omhandler barnevernsforeldres foreldreskap (f.eks. Kojan & Fauske, 2011; Kojan & Storhaug, 2021; Picot, 2015, 2016a, 2016b). Vi har ikke funnet studier som utforsker hvilke forventninger som stilles til *samværsforeldres* foreldreskap, slik det gjøres i denne artikkelen.

Forventninger til foreldreskap

Hvilke forventninger som stilles til foreldre og deres foreldreskap endres i tråd med historiske og kulturelle rammer, og kan heller ikke ses uavhengig av samfunnsutviklingen (Hennum, 2002; Hennum & Aamodt, 2023; Herland, 2016; Luhmann, 1995; Stefansen, 2011; Thelen & Haukanes, 2010). Forventningene produseres gjennom dominerende forestillinger om barn og familier (Furedi, 2008; Gillies, 2012; Hays, 1996; Hennum, 2002; Herland, 2016; Lee et al., 2014; Picot, 2015, 2016a, 2016b; Ramaekers & Suissa, 2011; Aamodt & Olkowska, 2022) og blir vedtatt, forhandlet og transformert gjennom sosial interaksjon i ulike institusjonelle settinger (Hollekim et al., 2016; Sagatun, 2011; Thelen & Haukanes, 2010). Både massemediene, den rådende politikken, lovverket og kunnskapen fra ulike fagdisipliner vil formidle hva som er akseptable former for foreldreskap (Hollekim et al., 2016). I Norge er det for eksempel forventet at foreldre utvikler nære følelsesmessige bånd til sine barn, samtidig som barnet skal anerkjennes som et selvstendig individ (Bø & Olsen, 2008; Hennum, 2002; Herland, 2016; Aarseth, 2018). Foreldre forventes å være omsorgsfulle, kjærlige og

sensitive overfor barnet og samtidig sette nødvendige grenser (Elstad & Stefansen, 2014; Herland, 2016; Morris et al, 2013; Stefansen & Farstad, 2008; Ulvik, 2007). Vår tids ideal for foreldreskap kan dermed beskrives som et emosjonelt foreldreskap hvor det er de relasjonelle båndene som skal sikre barnet en god oppvekst (f.eks. Vasbø & Hegna, 2023; Aarseth, 2018). Hva det innebærer å ivareta de relasjonelle båndene, er imidlertid ikke gitt. Blant annet tar Haldor Øvreeide til orde for at profesjonelle hjelpere er for lite bevisste på barnets behov for å få anerkjent sin relasjonelle innsats i relasjonen til foreldrene. Betydningen av barnets bidrag i relasjonen er underkommunisert, er hans poeng. Dersom fokuset kun er på hvordan foreldrene oppfører seg mot barna, vil det kunne undertrykke og skjule det rommet barnet trenger for selv å være en aktiv bidragsyter i relasjonen. Barnet trenger like mye å bekrefte andres plass som subjekter i samspillet, som selv å bli anerkjent, skriver Øvreeide (2022, s. 285). I dette perspektivet vil barns ivaretagelse av relasjonen til foreldrene under samvær dermed forstås som viktig og betydningsfullt for barnet og dets utvikling.

Fordi barnevernet griper inn dersom foreldre ikke oppfyller de samfunnsmessige kravene til foreldreskap, er det avgjørende å utforske hvilke forventninger som stilles til barnevernsforeldre (Picot, 2015). Aurélie Picot (2015) har studert norske og franske sosialarbeideres forventninger til foreldrerollen. Der de norske sosialarbeiderne så foreldreskap som en funksjon og et sett med ferdigheter som kan endres ved å intervenere med standardiserte foreldreveiledningsprogrammer, anså de franske sosialarbeiderne foreldreskap som noe mer ontologisk, og dermed noe som *er*, og som ikke kan ses løsrevet fra familiens livsbetingelser. Mer enn å skulle *endre* foreldreferdighetene la de vekt på å skulle *hjelpe* foreldrene.

Tilsvarende viser en studie fra Ungarn hvordan fellesskapets idealer får betydning for barnevernets intervensjon. Fra å tidligere vurdere foreldrenes omsorgskompetanse i materielle termer, vurderes omsorgssvikt nå mer ut fra de følelsesmessige båndene mellom foreldre og barn. Studien påpeker både hvordan disse vurderingene ikke bare baserer seg på eksisterende forestillinger om «godt morskap» forankret i middelklassens idealer, men også hvordan politikken fremmer middelklassenormer som gjør at det fortsatt blir de fattige og lavt utdannede familier som i størst grad opplever tiltak fra barnevernet (Szóke, 2020, 2022). Foreldre som ikke fokuserer tilstrekkelig på barnas skolegang vil for eksempel anses som uansvarlige, på samme måte som foreldre som ikke setter av tid sammen med barna anses mindre ivaretagende og omsorgsfulle. Studien påpeker også hvordan en vurdering av emosjonelle bånd og foreldreinvolvering baserer seg på subjektive og unnnvilkende begreper som er langt vanskeligere å bedømme enn materielle forhold (Szóke, 2022). Studien, i likhet med en rekke andre studier (f.eks. Gillies, 2008, 2012; Hennum, 2010; Macvarish et al., 2015), understreker hvordan det økte fokuset på samspillet mellom foreldre og barn, sammen med økt overvåking og intervensjon av foreldrepraksiser, representerer en ny form for moralsk styring forkledd i juridiske og vitenskapelige termer (Hennum, 2010; Picot, 2012; Szóke, 2020, 2022).

Barnevernets praksis kan dermed ses i lys av bestemte idealer for foreldreskap, og dermed også som middel til å forsterke gjeldende normer, noe som igjen sementerer

den eksisterende sosiale orden (Hennum, 2014). I en tid hvor barnet anses å ha en sterk moralsk posisjon (Hennum, 2010; Hennum & Aamodt, 2020; Aamodt, 2015), og foreldre anses som garantister for barnets utvikling, vil forventninger til foreldrepraksiser som ikke oppfyller samfunnets idealer risikere å bli vurdert som mangelfulle (Hollekim et al., 2016). Hvilke forventninger som stilles til *samværsforeldres* foreldreskap vil dermed være viktig å utforske fordi disse blir styrende, ikke bare for hvilket samvær barn og forelder tildeles, men også for hvilken rolle og betydning foreldre får i samværet.

Analysesstrategi

I boken *Social Systems* tilbyr Niklas Luhmann (1995) en teori for å kunne utføre analyser av ethvert sosialt fenomen. Ved å beskrive det moderne samfunn som et komplekst system av kommunikasjon, beskriver Luhmann virkeligheten som noe som kontinuerlig skapes og blir til gjennom å produsere mening. Mening oppstår ved at en iaktaker ser noe til forskjell fra noe annet. Ved å gjøre noe aktuelt, blant alle de potensielle muligheter som kunne vært gjort aktuelle, vil mening oppstå. På den måten vil mening kontinuerlig skapes gjennom en aktualisering av muligheter. Det vi gjør aktuelt får dermed kun mening fordi det finnes en horisont av andre potensielle muligheter vi kunne gjort aktuelle. I analysen har vi sett etter hvordan de ansatte kommuniserer *aktuelle* forventninger til foreldreskap til forskjell fra *potensielle* forventninger til foreldreskap. Analysestrategien er dermed en andreordens analyse hvor vi iakttar de ansattes iakttakelser av foreldreskap (Baraldi et al., 2021; Luhmann, 1995; Moeller, 2006; Aamodt, 2019). Vi har vært opptatt av å belyse hvilket foreldreskap foreldre blir tilbudt, og dermed hvordan foreldres foreldreskap *transformeres* når de ikke lenger skal ha daglig omsorg for barnet sitt. Begrepet transformasjon kan forstås til forskjell fra stabilitet eller stillstand. Det er likevel noe annet enn en endring eller en forandring. Heller handler det om en radikal omforming hvor det som transformeres blir gitt en helt annen form (Andersen et al., 2023, s. 11). Denne transformasjonen utforskes ved å analysere frem hvilke forventninger de ansatte i barnevernet har til foreldre når samvær skal vurderes. Transformasjonen utgjør dermed både et premiss, foreldrene tilbys per definisjon et annet foreldreskap fordi de ikke lenger har daglig omsorg for barnet, samtidig som det ikke er gitt hvilket foreldreskap det transformeres til. Heller blir transformasjonen bestemt av hvilke forventninger de ansatte stiller til dem som samværsforeldre. Fordi foreldreskapets transformasjon for disse foreldrene utgjør et vilkår når samvær skal besluttes, kan transformasjon ses som et medium som disponerer for ulike foreldreskap. Det som undersøkes i denne artikkelen, er hva foreldreskapets transformasjon betyr for forventningene barnevernet stiller til foreldre som ikke lenger har daglig omsorg for sitt barn.

Empiri

Artikkelens empiriske datagrunnlag er lydopptak av drøftinger om fastsettelse av samvær mellom foreldre og barn under offentlig omsorg i Norge. Det ble sendt ut invitasjon til 25 barneverntjenester med spørsmål om deltakelse i studien. Vi sendte ut bredt til hele landet

idet vi ønsket å inkludere ulike landsdeler og barneverntjenester både fra by og distrikt. Fem barneverntjenester svarte positivt på invitasjonen. Ansatte i barnevernet fikk tildelt en diktafon som de satte på under drøftingene. Diktafonen med opptak ble deretter hentet av forskerne. Opptakene ble gjort i 2020 og 2021. Totalt er det gjort opptak av 45 drøftinger. Alle drøftingene hadde en varighet på mellom 20 og 120 minutter. I drøftingene har mellom fire og syv personer deltatt, og det har variert internt i barneverntjenestene hvilke ansatte som deltok i drøftingene. Samtlige lydopptak er transkribert.

Etiske hensyn

Prosjektet er meldt inn og godkjent av NSD (nå Sikt) med meldingsnummer 748652. Alle opptakene ble gjort med diktafon. De ansatte fikk beskjed om å utelate navn og andre saksopplysninger i drøftingene, slik at det ikke skulle være mulig å gjenkjenne et barn eller en familie. Lydfilen ble deretter kryptert og overført til en minnepenn. Opptakene på diktafonen ble så slettet. Verken barneverntjeneste eller kontaktpersoner er koblet til lydfilene. Det vil derfor ikke være mulig å koble lydfilene til en bestemt barneverntjeneste eller til et konkret barn eller en familie. Vi var forberedt på å gjøre ytterligere anonymiseringer under transkribering dersom det skulle komme opplysninger som ville kunne gjenkjenne barn eller familier. Det ble imidlertid ikke behov for dette, da opptakenes innhold er anonyme.

Barneverntjenestene ble informert om at deltakelsen var frivillig, at de når som helst kunne trekke seg fra prosjektet og at de var sikret full anonymitet. Alle informantene har skriftlig samtykket til deltakelse.

Resultater

Ved å sette forventningene i sammenheng har vi kommet frem til tre ulike former for foreldreskap.² Det *betydningsfulle foreldreskapet* trer frem når foreldre blir kommunisert frem som viktig for barnet. I dette foreldreskapet stilles det forventninger til foreldrene som *samværsforeldre* til forskjell fra foreldre med daglig omsorg. Det *uforandrede foreldreskapet* er et resultat av forventninger som ikke skiller mellom foreldreskap med daglig omsorg og samværsforeldre. Her stilles det forventninger til foreldrene som om de fortsatt har daglig omsorg og hvor samvær blir uttrykt som en *rettighet* foreldre og barn har, mer enn å ha betydning i seg selv. Det *ikke-eksisterende foreldreskapet* er et resultat av at foreldrenes kunnskap og erfaringer ikke innhentes i vurderingen og hvor samværet avgjøres etter en bestemt norm.

Nedenfor gir vi eksempler på hvordan de ulike foreldreskapene kommuniseres frem. Sitatene som er gjengitt fra drøftingene er *eksempler* på forventninger tilhørende det foreldreskapet som er analysert frem (Flyvbjerg, 2001). Vi kunne dermed ha valgt andre sitater. Det er heller ikke slik at noen tjenester kommuniserer kun ett foreldreskap. Alle de tre foreldreskapene er å finne i samtlige barneverntjenester i vårt materiale. I sitatene har vi markert de ansatte som snakker med ulike bokstaver.

2 Se gjerne vedlagte tabell for utfyllende informasjon.

Det betydningsfulle foreldreskapet

I det betydningsfulle foreldreskapet kommuniseres foreldrene frem som viktige og betydningsfulle for barnet. I disse drøftingene er de ansatte opptatt av hvordan foreldrene kan hjelpes til å være gode samværsforeldre. Det blir tydelig hvordan de ansatte forsøker å motivere barn, fosterforeldre og foreldre til å skape gode samvær. Særlig blir det understreket hvor stor betydning foreldre har for barnets utvikling. Der tilknytningen eller relasjonen mellom foreldrene og barna ikke er utviklet, blir de ansatte opptatte av hvordan de kan tilrettelegge samvær på en måte som kan bidra til at tilknytningen kan etableres eller eventuelt reetableres på en god måte. I saken som drøftes nedenfor har mor ikke hatt samvær med gutten siden han var fire måneder. Gutten er nå seks år. Gjennom disse årene har mor fått en bedre livssituasjon, og det er etablert et godt samarbeid mellom mor og saksbehandler i barnevernet. Nedenfor gjengis deler av drøftingene som gjelder samvær:

- Q: Mor har fått tett oppfølging og hun fungerer bra. Så vi har hatt gode møter med mor. Vi har tenkt at mor har en god periode, og det kunne vært fint for Ola å treffe moren sin. Og få et bilde av henne, tatt i betraktning av at han ikke har en erindring om henne. Også med tanke på om hun skulle bli dårligere igjen. Så dette har vi jobbet med sammen med mor. Vi har også satt inn veileder i fosterhjemmet med tanke på samvær og fosterforeldrene har vært på kurs om samvær. Så vi hadde samvær på Teams før jul.³ Det fungerte fint. Ola hadde forberedt spørsmål til mor. Det ble en fin dialog mellom dem. Det varte i ti minutter. Og vi tenkte at dette kan være fint å følge opp videre [...].
- R: Hvis det fungerer med Teams så kan det fortsette? Hva tenker mor om å ha samvær på Teams?
- Q: Mor synes det er greit. Hun har en god forståelse for hele situasjonen. Det er et godt samarbeid.
- S: Hvor gammel er barnet, og hva synes han om Teams- samvær?
- Q: Han er seks år. Og det som er litt kinkig. Han har ikke hatt noen spørsmål. Ikke spurt etter mor. Så det å veilede fosterforeldrene slik at han kan motiveres blir viktig. Han har jo ingen erindring av mor.
- T: Vi er litt ansvarlig i forhold til samvær. Hvordan gjøre han mer nysgjerrig på mor og sin egen historie? Kanskje mor kan fortelle litt om seg selv? Kanskje vise litt bilder. At han ikke tvinges inn, men gjøre han nysgjerrig? Så om han ikke orker så mye på Teams så kan mor og fosterforeldrene ha greie samtaler som han får vite at de har. Så kan fosterforeldrene si «I dag snakket vi med mamma». Så kanskje han etter hvert synes det er greit, og kanskje det blir lettere å møtes fysisk etter korona?
- U: Som Anniken [ansatt] sier, hva hvis fosterforeldrene snakker med mor mens gutten er ved siden av? De forteller litt, hva han liker å spise, og at han liker å gjøre det og det. Så kan gutten supplere om han vil? Og barn liker

3 Samvær måtte foregå på Teams grunnet covid-19-pandemien.

jo å bli fremsnakket. Så kan mor liksom bli litt kjent med han gjennom fosterforeldrene. Han trenger ikke si så mye, men at de forteller litt hvem han leker med. Så på den måten blir det en fin måte å være i samvær et på. Han kan sitte og holde på med Lego ved siden av? Ikke bare sitte med voksenprat.

- F: Jeg synes du har fått til et bra samarbeid med mor. At hun er med på denne måten. Og hør med henne hvordan hun tenker om Teams-samvær. Hva tenker hun? Hva ser hun for seg? Det ville jeg vært nysgjerrig på.

I dette utdraget ser vi hvordan de ansatte legger til rette for at gutten skal bli sett og bekreftet av en mor han ikke kjenner. Til tross for at gutten ikke har en relasjon til mor, ønsker de ansatte at det etableres en relasjon og de legger til rette for at gutten skal bli kjent med henne.

Det uforandrede foreldreskapet

Når de ansatte skal vurdere samvær og samværsomfang, bygger mye av vurderingene på hvordan de barnevernsansatte vurderer foreldrene under samvær. I mange av sakene synes det som om forventningene som stilles til foreldrene ikke tar den konkrete situasjonen i betraktning. Det stilles forventninger til foreldrene som om de fortsatt har den daglige omsorgen. For å si det på en annen måte: Det stilles ikke andre forventninger til samværsforeldre enn til foreldre som har daglig omsorg når det gjelder foreldreskap. Forventningene som stilles er dermed *uforandret*. Nedenfor drøfter de ansatte en sak hvor far har bedt om mer samvær med sønnen på seks år. Gutten har bodd i fosterhjem i tre år og har hatt fem samvær med mor og tre samvær med far per år.

- H: Hvordan gjør han samværene?
- G: Han er veldig glad i Johannes. Så det synes jo. Absolutt. Men han er og gjennomgående umoden. Han er ikke så god på å regulere han. Så det blir høyt og lavt. Høyt aktivitetsnivå. Johannes blir høyt aktivert. Mye å løpe frem og tilbake og høyt og lavt.
- K: Hvor er samværene?
- G: Ofte hjemme hos besteforeldrene til Johannes. Og der kan det også være rolig. Hvis vi er inne så kan det være rolig, sitte å spille spill, se på TV. Men da hjelper vi ofte til i overganger for å gå ut. For Johannes liker seg best ute. Eller så sier Johannes at han vil ut.
- G: [...] Vi har hatt samvær i parken også. Det blir mye løping mellom vannkanten og opp til lekeapparatene. Johannes løper frem og tilbake med far i hæla. Så forsøker vi å veilede far på å roe ned. Det er ikke så lett å se om han prøver og feiler eller om han ikke klarer å prøve. For det er mye løping frem og tilbake. Så det blir til slutt at jeg begynner å lage et sandslott og så kommer Johannes og setter seg og så blir han rolig. Det kan fort bli intenst. [...] Ellers så blir det kommentert i mange rapporter at han driver mye med telefonen. Det har han fått veiledning på, men strever med å ta det til seg.

- L: Har han sagt noe om hva han ønsker seg?
- G: Han ønsker seg mer. Og lurar på hvorfor han har tilsyn og ikke mor.
Og hvorfor hun har mer enn far [...] Det er ikke elendige samvær.
Det er mye bra og. Men han har noen uheldige kommentarer.
Som at isen er dyr. At han sliter med økonomien. Ting som ikke
Johannes trenger å vite.

Det at far «herjer» og er «høyt og lavt» i leken med Johannes kan fra både Johannes' og fars perspektiv være den morsomste og beste måten å utnytte tiden de har sammen. Eller kanskje det er slik at Johannes ikke opplever leken som god, og at samværet blir bedre om de gjør en roligere aktivitet? Det er ikke avgjørende for det vi ønsker å få frem. Poenget er at det i mange av drøftingene blir stilt forventninger til foreldrene som om de hadde den daglige omsorgen. Det blir rettet kritikk mot foreldrene som går på at de leker for voldsomt, som i denne saken, eller har med seg gaver, mat eller godteri. På samme måte som at foreldrene får kritikk for at de ikke får barna tidlig nok i seng, lar barna sove i samme seng som foreldrene, ikke bader barna hyppig nok, eller om de lar dem spille for lenge på PlayStation. På den måten skilles det ikke mellom hvorvidt foreldrene har daglig omsorg eller er samværsforeldre.

Det ikke-eksisterende foreldreskapet

Det ikke-eksisterende foreldreskapet er ment som en betegnelse på det vi oppfatter som en manglende anerkjennelse av foreldrenes perspektiv, kunnskap og erfaringer. De aller fleste foreldrene har hatt den daglige omsorgen for sine barn før omsorgen ble tatt fra dem. Likevel blir foreldrenes kunnskap verken etterspurt eller anerkjent i mange av sakene som er til drøfting. Heller har de ansatte en forventning om at foreldrene skal se og vurdere situasjonen slik de selv ser denne, og at foreldrene skal oppfatte barnets beste i tråd med det barnevernet tenker er barnets beste. Dersom foreldrene ikke har den samme oppfatningen, blir dette ofte oppfattet som en mangel eller som en begrunnelse for at barna ikke lenger bor med foreldrene.

I saken nedenfor er det en gutt på tre år som ble akutt plassert for et halvt år siden og som nå bor i beredskapshjem. Han har spesielle behov og skal utredes for autisme. Gutten har også en lillebror som fortsatt bor hos mor. Mor har samvær med gutten to timer én gang i måneden, og hun ønsker mer samvær. Barneverntjenesten planlegger omsorgsovertakelse i henhold til barnevernsloven § 5-1:

- M: Hva er mors problematikk da. Hva er årsaken til at mor ikke kan ha omsorgen?
- N: Hm, det er flere ting ... mors evne til å først og fremst å se gutten sin problematikk. Hun har ikke ... Hun mangler den generelle forståelsen for hans negative utvikling. Hun skjønner ikke hvor den kommer fra. Hun har den oppfatningen at gutten er helt frisk og fin. Hun har mange fine egenskaper, men hun sliter veldig med å forstå og se behovet til gutten når

det kommer til struktur og organisering, tilstedeværelse og blikkontakt. Hun har vanskelig med å skille mellom barna og de utfordringene som de forskjellige barna har da, ja.

- O: Gutten trenger veldig mye struktur, forutsigbarhet og rutine. Og det tenker jeg er mors absolutte minste kvaliteter hvis man kan si det sånn. Det strever hun veldig med. Så det jobber vi med. [...] Han er jo litt stor, og det kan være sånne ting som å få på han utedressen. Da kan hun spørre meg om hjelp [...].
- P: Hva tenker mor selv da?
- N: Mor ser ikke helt grunnen til at vi har plassert. Hun tenker at så lenge hun er glad i gutten så er det nok til å yte god nok omsorg.
- P: Så er hun egentlig tilgjengelig for den veiledningen hun får?

I denne saken skal barneverntjenesten drøfte samvær for en gutt hvor det planlegges å fremme sak om omsorgsovertakelse. Hva mor tenker og ønsker blir, som sitatet viser, etterspurt, men uten at dette blir grundig gjort rede for eller utforsket. I likhet med mange andre drøftinger blir ikke foreldrenes kunnskap og perspektiv ansett som avgjørende når barnevernet skal komme frem til en samværsordning. I mange av drøftingene blir foreldrenes perspektiv noe man innhenter og videreformidler, mer enn å være noe de ansatte aktivt utforsker og er nysgjerrig på.

Transformasjon av foreldreskap

Når foreldre blir fratatt omsorgen for et barn, skjer det en *transformasjon* av foreldreskapet. Fra å være sammen med barnet ubegrenset, må foreldre møte sine barn til en avtalt og tilmålt tid, bestemt av barneverntjeneste og nemnd. Transformasjonen innebærer at foreldreskapet skal gis en annen form (Andersen et al., 2023) – en form man ennå ikke vet hva er, da de forventninger man vanligvis stiller til foreldre ikke lenger er gjeldende. Det emosjonelle foreldreskapet og de relasjonelle båndene man vanligvis forventer av foreldreskapet (f.eks. Bø & Olsen, 2008; Hennum, 2002; Herland, 2016; Aarseth, 2018) tjener ikke lenger som relevant erfaringsbakgrunn. Dermed er det heller ikke gitt hvilke subjektposisjoner samværsforeldre blir tilbudt gjennom foreldreskapets transformasjon.

Hvilket foreldreskap foreldrene blir tilbudt, avhenger av hvilke forventninger ansatte i barnevernet stiller til dem som samværsforeldre. Disse forventningene, som kunne vært annerledes, får dermed avgjørende betydning for innholdet og omfanget av samværet barn og foreldre blir gitt. Likevel viser denne studien at barneverntjenestens forventninger til foreldrenes foreldreskap ikke nødvendigvis endres. I det *uforandrede foreldreskapet* stiller de ansatte forventninger til samværsforeldres foreldreskap som om foreldrene fortsatt har den daglige omsorgen. Forventningene skiller ikke om barnet bor med foreldrene eller om barnet har begrenset tid med foreldrene. De ansatte kommuniserer dermed ingen transformasjon. Heller er forventningene til foreldrene de samme. For foreldrene kan man tenke at situasjonen er en annen. Deres foreldreskap

er per definisjon transformert. Dermed kan de kjenne på en forventning om å transformere sitt foreldreskap. Foreldrene risikerer på den måten å objektiveres til å være selv-transformative. De må skape seg selv til et transformativt subjekt som tar ansvar for sin egen omdannelse (Andersen et al., 2023), uten å vite til hvilket foreldreskap de skal omformes til. Det er for eksempel ikke gitt at forventningene barnevernet har til foreldrene blir uttrykt. Heller ikke er det gitt at disse forventningene er entydige. Som denne studier viser, uttrykker barneverntjenesten *motstridende* forventninger til samværsforeldres foreldreskap. Foreldre kan for eksempel bli sett som betydningsfulle og ikke-betydningsfulle i samme sak.

I det *ikke-eksisterende foreldreskapet* tilbys foreldrene en subjektposisjon som usynlig. Fra et foreldreskap med daglig omsorg transformeres foreldreskapet til å ikke være en del av barnets liv. Det er som om foreldrene ikke lenger er viktige og betydningsfulle for barnet når de blir samværsforeldre. Dette til tross for at mange barn under offentlig omsorg ønsker mer samvær med sine foreldre (Huseby-Lie, 2023). Samvær med foreldre etter en omsorgsovertakelse er også en rett barnet har til å kunne opprettholde sin familietilknytning (Barnekonvensjonen, 1989/1991, art. 9.3, 30). En rekke studier understreker betydningen av å opprettholde kontakten mellom barn under offentlig omsorg og deres foreldre (Biehal, 2014; Cashmore & Paxman, 2006; Cashmore & Taylor, 2017; Ciftci et al., 2021; Cornbluth, 2007; Sen & Broadhurst, 2011). Likevel viser denne studien at mange foreldre og barn ikke får denne muligheten. Vår tids ideal om det emosjonelle foreldreskapet, hvor det er relasjonen mellom barn og foreldrene som skal sikre barnet en god barndom (Vasbø & Hegna, 2023; Aarseth, 2018), gjelder dermed ikke for samværsforeldre. Alternativt kunne en tenke seg at det å vurdere samvær er noe foreldre aktivt skulle bli invitert med til å mene noe om? For eksempel i Danmark er samvær noe foreldre og kontaktpersonen i sosialtjenesten forhandler seg frem til (Stang et al., 2023). Det er først ved uenighet at saken bringes inn til Børne- og unge-udvalget.

I det *betydningsfulle foreldreskapet* subjektiveres foreldrene til viktige personer i barnets liv. Det er et perspektiv på foreldreskap som understreker betydningen av barnets relasjonelle kontekst. Fordi kontakt med foreldrene anses av saksbehandlerne å ha en selvstendig utviklingsfremmende betydning, uttrykker de ansatte et ansvar for å skape et best mulig samvær for barnet og foreldrene. En utvidet forståelse av dette perspektivet kan være det Øvreeide (2022) beskriver som barns behov for å vise *godhet*. I stedet for en lineær forståelse av hvordan foreldrenes atferd kan påvirke barnets utvikling, synliggjør Øvreeides perspektiv at samværets kvalitet handler om et gjensidig samspill mellom barn og foreldre. Det er et perspektiv hvor betydningen av relasjonen mellom barnet og foreldrene skapes i fellesskap, og som anerkjenner barnets behov for å bidra i relasjonen til foreldrene. Ved at barnet gis en mulighet til å gi noe til foreldrene, og får respons på dette, skapes en viktig erfaring som lagres som barnets tillit til seg selv (Øvreeide, 2022). Det betydningsfulle foreldreskapet blir i dette perspektivet avgjørende for barnets opplevelse av seg selv. Øvreeide understreker hvor viktig det er for barnet å kjenne at det bidrar i relasjonen på en positiv måte. Det er derfor et perspektiv som ivaretar gjensidigheten enhver god relasjon må inneholde. Ved at barn og foreldre gis en anledning til å kjenne en godhet for hverandre,

skapes en opplevelse av å bli ivaretatt. Det er et perspektiv hvor også barnet kjenner et ansvar for forelderen når de er sammen. Og poenget er at dette ansvaret dekker et grunnbehov i barnet. Barnets kapasitet for å vise godhet overfor andre trenger å bli realisert og bekreftet. I fagfeltet er dette underkommunisert (Øvreeide, 2022), og er dermed noe som kanskje ikke blir tillagt nok vekt når barn og foreldres samvær skal vurderes.

Avsluttende refleksjoner

Artikkelen viser hvordan konstruksjoner av foreldreskap får betydning for hvilket samvær som besluttes mellom foreldre og barn som er under offentlig omsorg – et samvær som kan ha avgjørende betydning for barn og foreldres liv og utvikling ikke bare i dag, men også for fremtiden. Det fremstår dermed avgjørende når barnevernets ansatte skiller mellom foreldres omsorgskompetanse og samværskompetanse i beslutninger om samvær. Da blir foreldreskapets transformasjon inkludert i vurderingen. Dermed stilles det også forventninger til foreldrene i tråd med deres foreldreskap.

I artikkelen viser vi hvordan foreldreskapets innhold bestemmes av barneverntjenestens forventninger til foreldre som samværsforeldre. Vi har presentert hvilke forventninger som trer frem som transformative, hvordan de fremtrer og hvilke konsekvenser de får for foreldreskapets transformasjon. Blant annet har vi vist hvordan forventningene som stilles både kan fremstå motstridende og paradoksale. Det er dermed ikke gitt hva et foreldreskap som samværsforeldre innebærer. Heller trer dette foreldreskapet frem som et foreldreskap i kontinuerlig transformasjon. Når det samtidig ikke er gitt hvilke forventninger barneverntjenesten stiller til samværsforeldres foreldreskap blir spørsmålet hvordan foreldre skal transformere seg til gode nok samværsforeldre, og om det i realiteten er tale om en kontinuerlig selvtransformasjon for å være gode nok i barnevernets øyne.

Finansiering

Artikkelen er finansiert med midler fra Stiftelsen Wøyen.

Referanser

- Alvik, I. (2021). *Samvær etter omsorgsovertakelse – en undersøkelse av praksis fra fylkesnemnder og lagmannsretter*. OsloMet – storbyuniversitetet.
- Andersen, N. Å., Pedersen, D., du Plessis, E. M. & Sandager, J. (Red.). (2023). Indledning. I N. Å. Andersen, D. Pedersen, E. M. du Plessis & J. Sandager (Red.), *Transformationens politik. Ledelse af tidens udfordringer* (s. 11–28). Samfundslitteratur.
- Atwool, N. (2013). Birth family contact for children in care: How much? How often? Who with? *Child Care in Practice*, 19(2), 181–198. <https://doi.org/10.1080/13575279.2012.758086>
- Baraldi, C., Corsi, G. & Esposito, E. (2021). *Unlocking Luhmann. A keyword introduction to systems theory*. Bielefeld University Press.
- Barnekonvensjonen. (1989). *FNs konvensjon om barnets rettigheter. Vedtatt av De forente nasjoner 20. november 1989. Ratifisert av Norge 8. januar 1991*. <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/fns-barnekonvensjon/fns-konvensjon-om-barnets-rettigheter/id2511390/>

- Barnevernsloven. (2021). *Lov om barnevern* (LOV-2021-06-18-97). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2021-06-18-97>
- Biehal, N. (2014). A sense of belonging: Meanings of family and home in long-term foster care. *British Journal of Social Work*, 44(4), 995–971. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcs177>
- Boyle, C. (2017). What is the impact of birth family contact on children in adoption and long-term foster care? A systematic review. *Child & Family Social Work*, 22(1), 22–33.
- Bullen, T., Taplin, S., Kertesz, M., Humphreys, C. & McArthur, M. (2015). *Literature review on supervised contact between children in out-of-home care and their parents*. Institute of Child Protection Studies, ACU.
- Bø, B. P. & Olsen, B. C. R. (2008). *Utfordrende foreldreskap: Under ulike livsbetingelser og tradisjoner*. Gyldendal Akademisk.
- Cashmore, J. & Paxman, M. (2006). Predicting after-care outcomes: The importance of ‘felt’ security. *Child & Family Social Work*, 11(3), 232–241. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2006.00430.x>
- Cashmore, J. & Taylor, A. (2017). *Children’s family relationships in out-of-home care. Pathways of care longitudinal study: Outcomes of children and young people in out-of-home care*. NSW Department of Family and Community Services https://www.facs.nsw.gov.au/_data/assets/pdf_file/0010/591670/Research-...
- Ciftci, S., Collins, S. & Wright, A. C. (2022). Action research with caseworkers: Responding to and reflecting on the impacts of COVID-19 of birth family contact. *Child & Family Social Work*, 27(4), 851–861. <https://doi.org/10.1111/cfs.12935>
- Cornbluth, S. S. (2007). A phenomenological investigation of foster adolescents experiences of being separated from their biological parents. *Dissertation Abstracts International: Section B: The Sciences and Engineering*, 68(3-b), 1960.
- Elstad, J. & Stefansen, K. (2014). Social variations in perceived parenting styles among Norwegian adolescents. *Child Indicators Research*, 7(3), 649–670. <https://doi.org/10.1007/s12187-014-9239-5>
- Flyvbjerg, B. (2001). *Making social science matter: Why social inquiry fails and how it can succeed again* (S. Sampson, Overs.). Cambridge University Press.
- Furedi, F. (2008). *Paranoid parenting. Why ignoring the experts may be best for your child*. Continuum.
- Gillies, V. (2008). Childrearing, class and the new politics of parenting. *Sociology Compass*, 2(3), 1079–1095. <https://doi.org/10.1111/j.1751-9020.2008.00114.x>
- Gillies, V. (2012). Family policy and the politics of parenting: From function to competence. I M. Reichter & A. Andresen (Red.), *The politicization of parenthood* (s. 13–26). Springer.
- Hashim, S. (2009). *Contact between children in care and their birth families: Literature review*. NSW Department of Community Services.
- Hays, S. (1996). *The cultural contradictions of motherhood*. Connecticut University Press.
- Hennum, N. (2002). *Kjærlighetens og autoritetens kulturelle koder. Om å være mor og far for norsk ungdom* [Doktorgradsavhandling, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet]. NTNU Open. <http://hdl.handle.net/11250/271307>
- Hennum, N. (2010). Mot en standardisering av voksenhet? Barn som redskap i statens disiplinering av voksne. *Sosiologi i dag*, 40(1–2). <https://ojs.novus.no/index.php/SID/article/view/990>
- Hennum, N. & Aamodt, H. A. (2020). The place of children in the imaginary of welfare states. *Critical and Radical Social Work*, 9(2), 205–217. <https://doi.org/10.1332/204986020X16031177678958>
- Hennum, N. & Aamodt, H. A. (2023). Parenting and the State: Constructing parental responsibility by democratic neoliberal states. *IntechOpen*. <https://doi.org/10.5772/intechopen.1003700>
- Herland, M. D. (2016). *Erfaringer og forhandlinger om foreldreskap: En kvalitativ undersøkelse blant fedre og mødre med barnevernserfaring og alvorlige atferdsvansker som ungdom* [Doktorgradsavhandling, Universitetet i Oslo]. DUO vitenarkiv. <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-56302>
- Hollekim, R., Anderssen, N. & Daniel, M. (2016). Contemporary discourses on children and parenting in Norway: Norwegian Child Welfare Services meets immigrant families. *Children and Youth Services Review*, 60, 52–60. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.11.004>

- Huseby-Lie, I. (2023). Children's perspectives of contact with birth parents: A mixed-methods systematic review. *European Social Work*. <https://doi.org/10.1080/13691457.2023.2235090>
- Kojan, B. H. & Fauske, H. (2011). Et klasseperspektiv på barnevernets familier. *Tidsskrift for velferdsforskning*, 14(2).
- Kojan, B. H. & Storhaug, A. S. (Red.). (2021). *Barnevern og sosioøkonomisk ulikhet – sammenhenger, forståelser og ansvar* (Rapportserie for sosialt arbeid nr. 6). NTNU.
- Lee, E., Bristow, J., Faircloth, C. & Macvarish, J. (2014). *Parenting culture studies*. Palgrave Macmillan.
- Luhmann, N. (1995). *Social systems*. Stanford University Press.
- Lyer, P., Boddy, J., Hammelsbeck, R. & Lynch-Huggins, S. (2020). *Contact following placement in care, adoption, or special guardianship: Implications for children and young people's well-being. Evidence reviews*. Nuffield Family Justice Observatory.
- Macvarish, J., Lee, E. & Lowe, P. (2015). Neuroscience and family policy: What becomes of the parent? *Critical Social Policy*, 35(2), 248–269. <https://doi.org/10.1177/0261018315574019>
- Mapp, S. C. (2002). A framework for family visiting for children in long-term foster care. *Families in Society*, 83(2), 175–182. <https://doi.org/10.1606/1044-3894.35>
- Moeller, H. G. (2006). *Luhmann explained. From souls to systems*. Open Court.
- Morris, A. S., Cui, L. & Steinberg, L. (2013). Parenting research and themes: What we have learned and where to go next. I R. E. Larzelere, A. S. Morris & A. W. Harrist (Red.), *Authoritative parenting: Synthesizing nurturance and discipline for optimal child development* (s. 35–58). American Psychological Association.
- Norges institusjon for menneskerettigheter. (2023, 26. januar). *Norge dømt i storkammersak i EMD om barnevern*. <https://www.nhri.no/2021/norge-domt-i-storkammersak-i-emd-om-barnevern/>
- Picot, A. (2012). Out-of-home placements and notions of family in Norway and in France. *Sosiologi i dag*, 42(3–4), 13–35.
- Picot, A. (2015). 'Dispositifs' of parenting in child welfare work: A crosscultural study of home-based interventions in child protective services in Norway and France. *Nordic Social Work Research*, 5(3), 212–226. <https://doi.org/10.1080/2156857X.2015.1072324>
- Picot, A. (2016a). *Child protective services and family cultures: A comparative study of Norway and France* [Doktorgradsavhandling]. Høgskolen i Oslo og Akershus.
- Picot, A. (2016b). Understandings of biological kinship ties in social workers' accounts: A cross-cultural study of out-of-home placements in Norway and France. *Qualitative Social Work*, 15(2), 247–262. <https://doi.org/10.1177/1473325015586247>
- Ramaekers, S. & Suissa, J. (2011). *The claims of parenting: Reasons, responsibility and society*. Springer.
- Sagatun, S. (2011). Dimensjoner ved omsorg som gis oppmerksomhet i barnevernsundersøkelsen. I K. Kildedal, L. Uggerhøj, S. Nordstoga & S. Sagatun, *Å bli undersøkt: Norske og danske foreldres erfaringer med barnevernsundersøkelsen* (s. 129–142). Universitetsforlaget.
- Scott, D., O'Neill, C. & Minge, A. (2005). *Contact between children in out-of-home care and their birth families. Literature review*. School of Social Work – University of Melbourne.
- Sen, R. & Broadhurst, K. (2011). Contact between children in out-of-home placements and their family and friends networks: A research review. *Child & Family Social Work*, 16(3), 298–309. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2010.00741.x>
- Socialstyrelsen. (2020). *Barn i familjehem – umgänge med föräldrar och andra närstående. Kunskapsstöd för socialtjänstens bedömningar*. www.socialstyrelsen.se
- Stang, E. G. & Baugerud, G. A. (2018). *Samvær etter omsorgsovertakelse. En barnefaglig og juridisk utredning*. OsloMet – storbyuniversitetet.
- Stang, E. G., Baugerud, G. A., Backe-Hansen, E. & Rugkåsa, M. (2023). *Samvær i praksis. En forskningsbasert undersøkelse av samværsordninger i barnevernet*. OsloMet – storbyuniversitetet.

- Stefansen, K. (2011). *Foreldreskap i småbarnsfamilien. Klassekultur og sosial reproduksjon* [Doktorgradsavhandling, Universitetet i Oslo]. DUO vitenarkiv. <http://urn.nb.no/URN:NBN:no-30380>
- Stefansen, K. & Farstad, G. (2008). Småbarnsforeldres omsorgsprosjekter. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 3.
- Szöke, A. (2020). «Bons parents» et «enfants bien-aimés»: Parentalité intensive et pratiques quotidiennes dans les services d'aide à l'enfance en Hongrie [«Gode foreldre» og «elskede barn»: Intensivt foreldreskap og hverdagspraksiser i barnevernet]. *Lien social et Politiques*, 85, 108–127. <https://doi.org/10.7202/1073744ar>
- Szöke, A. (2022). From the material to the emotional? Parenting ideals, social differentiation, and child welfare services in Hungary Intersections. *European Journal of Society & Politics*, 8(3), 48–65. <https://doi.org/10.17356/ieejsp.v8i3.877>
- Taplin, S. (2005). *Is all contact between children in care and their birth parents 'good' contact?* NSW Department of Community Service.
- Thelen, T. & Haukanes, H. (2010). Parenting after the century of the child: Introduction. I T. Thelen & H. Haukanes (Red.), *Parenting after the century of the child. Travelling ideals, institutional negotiations and individual responses* (s. 1–9). Ashgate.
- Ulvik, O. S. (2007). *Seinmoderne fosterfamilier: En kulturpsykologisk studie av barn og voksnes fortellinger*. Unipub.
- Vasbø, K. B. & Hegna, K. (2023). Feeling close, disclosing feelings – family practices and practices of intimacy in youth–parent relations across three generations in Norway. *Journal of Youth Studies*. <https://doi.org/10.1080/13676261.2023.2267481>
- Øvreide, H. (2022). Barns godhet. *Fokus på familien*, 50(4), 274–290. <https://doi.org/10.18261/fokus.50.4.2>
- Aamodt, H. A. (2015). Brukermedvirkning i barneverntjenesten – en dispositiv analyse. *Tidsskrift for Arbejdsliv*, 17(2), 70–86. <https://doi.org/10.7146/tfa.v17i2.108993>
- Aamodt, H. A. (2019). Kunnskapsproduksjon i et 2. ordens perspektiv. I H. A. Aamodt, E. Dahl, E. Gubrium, M. Haldar & Å. Hermansen (Red.), *Sosialt arbeid og sosialpolitikk i samhandling* (s. 183–196). Fagbokforlaget.
- Aamodt, H. A. & Mossige, S. (2014). *Kontakt på sosiale medier mellom foreldre og barn under offentlig omsorg* (NOVA-rapport 4/14). Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring.
- Aamodt, H. A. & Mossige, S. (2018). Kontakt på sosiale medier mellom foreldre og barn under offentlig omsorg. *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 95(2–3), 110–126. <https://doi.org/10.18261/ISSN.1891-1838-2018-02-03-04>
- Aamodt, H. A. & Olkowska, A. (2022). «Det er som om det er naboens barn som er på besøk» – en diskursiv analyse av mødres følelsesmessige erfaringer med tilbakeføring etter en omsorgsovertakelse. *Tidsskrift for psykisk helsearbeid*, 19(4), 212–225. <https://doi.org/10.18261/tph.19.4.2>
- Aamodt, H. A. & Sommerfeldt, M. B. (2022) Hvordan besluttes samvær mellom foreldre og barn under offentlig omsorg? *Tidsskriftet Norges Barnevern*, 99(2–3), 80–97. <https://doi.org/10.18261/tnb.99.2-3.2>
- Aarseth, H. (2018). Familie og intimitet i endring – sosiologiske perspektiver. *Fokus på familien*, 46(2), 84–102. <https://doi.org/10.18261/issn.0807-7487-2018-01-02>

Forfatteromtaler

Hilde Anette Aamodt er ansatt som førsteamanuensis i sosialt arbeid og sosialpolitikk ved Institutt for sosialfag ved OsloMet – storbyuniversitetet. I 2016 fullførte hun ph.d.-graden med avhandlingen «Jeg ser noe som du ikke ser» *Hvordan blir brukermedvirkning til som politisk, organisatorisk og sosialfaglig praksis i barnevernets undersøkelser?* Aamodts

særlige forskningsinteresse er barnevern og systemteori. Hun deltar i tre pågående forskningsprosjekter: *Vurdering av samvær mellom foreldre og barn under offentlig omsorg, Omsorgovertakelser sett fra et foreldreperspektiv*, og *Foreldre- og barnsentre: Utredning til hjelp, og for hvem?*

Marianne Buen Sommerfeldt er ansatt som førsteamanuensis i sosialt arbeid og sosialpolitikk ved Institutt for sosialfag ved Oslomet – storbyuniversitetet. I 2023 fullførte hun ph.d-graden med avhandlingen «*Mer enn bare en jobb*» *Relasjoner mellom ungdom og ansatte innenfor barneverninstitusjonen som kontekst*. Sommerfeldts særlige forskningsinteresse er barnevern og barneverninstitusjoner. Hun deltar i to pågående forskningsprosjekter: *Vurdering av samvær mellom foreldre og barn under offentlig omsorg* og *Foreldre- og barnsentre: Utredning til hjelp, og for hvem?*

Appendiks

Tabell 1. Konstruerte foreldreskap kategorisert etter forventninger, hyppighet og barneverntjeneste

Foreldreskap	Forventning	Hyppighet	A	B	C	D	E
Det betydningsfulle foreldreskapet	Foreldre som betydningsfulle, forventning som samværsforeldre	29	3	5	3	10	8
Det uforandrede foreldreskapet	Forventninger til foreldre som om de har daglig omsorg, en rettighet	25	11	5	2	0	7
Det ikke-eksisterende foreldreskapet	Standardsamvær, ikke betydningsfulle for barnet	31	11	4	2	1	13